

STANOVISKO

k návrhu zákona o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov

1. Popis materiálu

Návrh zákona o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“) predkladá na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady SR (HSR SR) minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „predkladateľ“).

Z predkladacej správy vyplýva, že účelom návrhu zákona je vytvorenie funkčného systému správneho dozoru nad plnením povinností v oblasti sociálnych vecí, a tým prispieť k posilneniu efektívnosti a kvality sociálnej pomoci poskytovanej v rámci práva sociálneho zabezpečenia. Správny dozor, ako kontrolnú činnosť Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), bude po prijatí návrhu zákona vykonávať ministerstvo i voči nemu inak nepodriadeným (dozorovaným) subjektom.

Činnosť dozorovaných subjektov má byť kontrolovaná z pohľadu súladu vykonávania ich činnosti s plnením povinností pri uplatňovaní práva sociálneho zabezpečenia. Ministerstvo bude reagovať na zistené nedostatky, napr. bude vyžadovať prijatie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, ako aj príčin ich vzniku, bude tiež overovať prijatie a splnenie týchto opatrení, ako aj ukladať týmto subjektom pokutu za spáchanie správneho deliktu. Predkladateľ navrhuje, aby inšpekciu v sociálnych veciach vykonávalo ministerstvo prostredníctvom útvaru inšpekcie v sociálnych veciach.

Predkladateľ deklaruje, že do návrhu zákona zakomponoval „efektívne“ záruky, ktoré majú zabezpečiť nestrannosť, objektivitu, samostatnosť, transparentnosť a nezávislosť inšpekcie v sociálnych veciach.

Návrh zákona stanovuje primárne úlohy a oprávnenia Útvaru inšpekcie v sociálnych veciach v oblasti správneho dozoru v sociálnych veciach, ako aj oprávnenia a povinnosti štátnych zamestnancov poverených výkonom správneho dozoru v sociálnych veciach a prizvanej osoby pri výkone správneho dozoru.

Špecifikuje tiež práva a povinnosti dozorovaného subjektu, práva a povinnosti osôb pri vykonávaní inšpekcie v sociálnych veciach, priebeh a vecné náležitosti vykonávania správneho dozoru ako aj rozhodovanie ministerstva o sankciách za porušenie zákonných povinností.

V súvislosti s navrhovanou právnou úpravou sa navrhuje novelizovať aj zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov, zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov a zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov ako aj zmenu zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

2. Stanovisko KOZ SR

Konfederácia odborových zväzov SR (KOZ SR) v rámci medzirezortného pripomienkového konania predložila nasledovné zásadné pripomienky.

V navrhovanom § 3 s názvom Pôsobnosť ministerstva v oblasti inšpekcie v sociálnych veciach v ods. 4 v znení: Na vykonávanie inšpekcie v sociálnych veciach ministerstvo môže zriaďovať a zrušovať detašované pracoviská útvaru a určovať územný obvod ich pôsobnosti KOZ SR navrhla uvedený odsek 4 zmeniť nasledovne: ods. 4: Na vykonávanie inšpekcie v sociálnych veciach ministerstvo **zriadi detašované pracoviská útvaru a určí územný obvod ich pôsobnosti podľa prílohy č.,** to s nasledovným odôvodnením:

V zákone by sa nemal používať priebehový dej, ale mali by sa používať jasné pravidlá. Takto definované znenie dáva predpoklad na svojvoľné konanie, ak sa zriaďovateľovi nebude niečo páčiť, alebo niekto nebude poslušný, je to dôvod na zrušenie pracoviska? V návrhu sa uvádza negatívny vplyv na verejné financie, zamestnanci inšpekcie musia mať k dispozícii pracovné priestory, vytvorené vhodné pracovné podmienky, platy, sociálne benefity. Ak by sa mali pracoviská neustále meniť, zamestnanci by nemali akúkoľvek právnu istotu zamestnania, pracovali by v neistote. Nehovoriac o tom, že každá zmena niečo stojí a finančné náklady by sa zvyšovali – jedná sa o finančné prostriedky daňových poplatníkov, s ktorými sa má nakladať efektívne. Aj v iných právnych predpisoch sú určené pracoviská, aby sa nemohli meniť len tak, aby bola zaručená určitá ochrana.

V navrhovanom ustanovení § 5 KOZ SR navrhla v odseku 2. Oznámenie sa posudzuje podľa obsahu doplniť slová „**a môže byť aj anonymné**“. V odseku 4: Ministerstvo utají totožnosť oznamovateľa, ak o to oznamovateľ požiada; to neplatí, ak podľa písm. c) nie je možný výkon dozoru bez uvedenia niektorého z osobných údajov oznamovateľa; o potrebe uvedenia niektorého z osobných údajov na výkon dozoru ministerstvo upovedomí oznamovateľa. **Uvedené písmeno c) sa navrhlo vypustiť s nasledovným odôvodnením.**

Oznámenie by mala fyzická osoba mať možnosť podať aj anonymne, tak ako je to možné aj podľa iných právnych predpisov. Mnohí majú strach, obavy, aby sa vyhli publicite, šikanovaniu, pozornosti okolia, ale na druhej strane chcú poukázať na nekalé činnosti. Je teda namieste položiť si otázku, či nám ide viac o formálnu stránku veci, alebo chceme skutočne riešiť problém a vykonať nápravu, aby sme ochránili tých najzraniteľnejších – deti a seniorov. Navrhujeme vypustiť možnosť ministerstva odtajniť meno oznamovateľa, tak ako je uvedené v písm. c), pretože podľa textu nie je jasné za akých podmienok je to možné. Z textu vyplýva, že ak sa ministerstvo rozhodne zverejniť oznamovateľa, môže si vymyslieť akýkoľvek dôvod, nie sú dané žiadne kritéria, pod toto ustanovenie sa skryje všetko.

V navrhovanom ustanovení § 6 s názvom: Osobitné ustanovenia o poverení na výkon dozoru a prizvanej osobe v odseku 1 „Dozor vykonáva štátny zamestnanec, ktorý je na výkon štátnej služby zaradený v útvere, na základe písomného poverenia vedúceho zamestnanca útvaru (ďalej len „poverený zamestnanec“) sa navrhlo **doplniť: a má odbornú spôsobilosť na výkon dozoru**. Návrh bol odôvodnený nasledovne:

Predkladateľ by mal definovať odbornú spôsobilosť štátneho zamestnanca na výkon dozoru – či stačí úplné stredoškolské vzdelanie s maturitou, alebo sa požaduje VŠ vzdelanie, takisto aké kvalifikačné požiadavky sú na túto činnosť – typ odboru (sociálna práca, právnické vzdelanie, zdravotnícke a podobne).

V navrhovanom ustanovení § 7 s názvom Osobitné ustanovenia o právach a povinnostiach povereného zamestnanca pri výkone dozoru sa odsek 3 navrhol doplniť. Poverený zamestnanec je pri vstupe do obydlija povinný **doplniť: preukázať sa služobným preukazom**, dbať na česť a ľudskús nasledovným odôvodnením: Zamestnanec, ktorý vykonáva dozor by mal byť povinný pri vstupe do zariadenia, obydlija preukázať sa služobným preukazom.

O odstránení rozporu v zásadných pripomienkach sa uskutočnili dve rozporové konania, pričom rozpor k zásadným pripomienkam bol odstránený.

Na základe uvedeného KOZ SR k predloženému návrhu zákona nemá pripomienky.

3. Závery a odporúčania

KOZ SR súhlasí s predložením návrhu zákona na ďalšie legislatívne konanie.